

DIENOS ŽINIOS

Nr. 11

Glasgobach 1947 m. rugpjūtis 20 d.

SKANDALAS VOKIETIJOJ PABALTIJO STOVYKLOSE Šnipai UNRRAos tarnautojų tarpe. Sustabdyta sereiningai

"N.Y. Herald Tribune", I. 28, Edwin Hatrich praneša: USFET G 5 kalbetojas praneša, kad USFET vyr. stabui pareikalavus, buvo nutrauktas politinis antisovietinių lenkų ir baltų DP patikrinimas, kurį buvo pradėję vykdyti kai kurie UNRRAos teamai, galimas daiktas, su tikslu išgauti Maskvai ir Varšuvai vertingų informacijų. G-5 pareiškė, kad kai kurie nepaminėti teamai "perženge savo galias", amerikiečių zonos baltus ir lenkus kamantinėdami jų politinių istorijų. Pavz., DP buvo prašomi duoti vardus ir adresus savo giminių ir draugų, tebegyvenančių sovietų kontraliuojamose srityse. G-5 kalbetojas paaiškino, kad Ausburgo stovyklos baltai DP buvo prašomi užpildyti asmeninę anketa, iš 57 klausimų, kurių daugelis buvo "labai politiški". Kai apie šį nesuderintą politinį patikrinimą buvo pranešta Paul Edwards, naujai paskirtam amerikiečių zonos UNRRAos direktoriui, jis tuoj šį patikrinimą sustabdė. USFET stabas patvirtino privačius pranešimus, kurių buvo gavę laikraščių korespondentai, kad daugelyje lenkų ir baltų DP stovyklų dėl to ketinamo patikrinimo buvo kilęs rimtas sambrudis.

USFET stabas paaiškino, kad pagal pereinamąjį metų rugpjūčio m. UNRRAos tarybos nutarimą Ženevoje visi DP bus dar kartą patikrinti, kiek jie tinka gauti DP aprūpinimą, ar asmeniškai nori grįžti namo arba gali būti įkurdinti kuriame kitame krašte. Tačiau USFET stabas šiandien praneša, kad tam reikalui nebuvo užplanuotas joks apklausinėjimas. Kai kurie UNRRAos teamai, kurių skaičius ir politiniai ryšiai nebuvo pranešti, patys parengė patikrinimą, kuris perženge pagrindinius UNRRAos politikos nuostatus. USFET stabas, smulkiau nespécifikuodamas, duoda supresti, kad bus vedamas masinis tardymas, nes reikalas eina apie didelę grėsmę saugumui. Jeigu informacija, kurios buvo reikalaujama iš baltų ir lenkų DP, patektų į Varšuvos ir Maskvos rankas, tie DP galėtų būti šantažuojami, kad pasidarytų slapti tu vyriausybės agentai.

USFET vyriausioji bustinė stebi veiksmus 40.000 Lenkijos žydų, kurie šiuo metu yra laikinai patalpinti prie Lenkijos-Cekoslovakijos sienos, netoli Nachodo miesto. Ši žydų grupė kol kas dėl žiemos šalčio dar nenori pajudėti į Rytų Vakaruosnį, bet aiškiai juntama, kad rusų, lenkų ir čekų vyriausybės šiek tiek juos pastengs remti; juk kuo daugiau žydų bus pervesta į vakarinių karinių pajėgų žinybą, tuo pačiu suprantame, pasunkėja jų aprūpintojų problema, atsimenant dargi šio meto itempimą Palestinoje.

Taip pat pranešama apie gen. Merk W Clark pasiūlymą, Londone, kuriuo pareikšta perkelti į amerikiečių zoną 300.000 DP, volksdeutsche ir kitų mišrių, nenustatytos pilietybės asmenų, esančių Austrijoje. Betgi šis generalo pasiūlymas USFET vyr. bustinės negavo pritarimo.

Atsižvelgiant į aštrų maisto nepriteklį ir trukumą amerikiečių zonoje gyvenamųjų namų (jau ir dabar gyvena 17.000.000 žmonių krašte, kuris gali išmaitinti tik 10.000.000), G-5 kalbetojas praneša: "šitai gali būti šiaudų, pejiegiėnėiu ilaužti kupranugario nugara" (NYHT, I. 29)

VOKIEČIŲ NUOSAVYBES KLAUSIMAS

Londonas. Užs. reikalų ministrų patarėjai trečiadienio posėdyje nagrinėjo vokiečių nuosavybės Austrijoje klausimą. Šiuo klausimu konferencija pateko į fazę, nuo kurios išsprendimopriklauso Austrijos, kaip nepriklausomos valstybės, egzistencija.

Diskusijas sukelė britų ir sovietų pateikti pasiūlymai.

Britų pasiūlymas

Britai siūlo vokiečių nuosavybę skaityti tik tai, kas vokiečiams priklausė prieš Austrijos prijungimą prie Vokietijos, arba tai, kas vokiečiams tikrai priklausė 1945 m. rugpjūčio 2 d., žinoma, jei ši nuosavybė buvo įsigyta ne jėga ar spaudimu, o paprastu susiterimu.

Sovietų pasiūlymas

Sovietai reikalauja, kad austrai pripažintų Potsdamo nutarimus vokiečių nuosavybės klausimu. Sovietai vokiečių nuosavybę skaito tai, kas vokiečiams prieš ar po Austrijos prijungimo prie Vokietijos priklausė.

Amerikiečių ir prancūzų atstovai sutiko su britų pasiūlymu, bet visos trys Vakarų valstybės griežtai pasipriešino sovietų projektui.

Gen. Clark pabrėžė, kad šis klausimas yra gyvybinės Austrijos klausimas ir nuo jo teisingo išsprendimo priklauso Austrijos nepriklausomos gyvenimas.

Gusevui kaltinant, kad Austrija nepripažįstanti Potsdamo nutarimų, klausimas buvo perduotas ūkinei komisijai, kuri savo sprendimą turinti pateikti iki vasario 24 d. Tačiau atrodo, kad esant tokiems dideliems priešingumams tarp vakarų ir rytų valstybių, šis klausimas turės būti neišspręstas perduotas užs. reikalų ministrų konferencijai Maskvoje. Londono konferencija numatyta užbaigti vasario 25 d.

POLITINIS NUOTAIKOS PRIEŠ MASKVOS KONFERENCIJĄ

Amerikiečių spauda skeptiskai žiūri į ateinančią Maskvos konferenciją. Praeitose konferencijose esančios gera pamoka, rodanti, kad su sovietais neimanoma susitarti. Laikraščiai reikalauja vyriausybę kietai laikytis savo linijos, kad pasipriešinti groboniškiems sovietų planams Vokietijoje ir Austrijoje.

Ir priešingai puse-sovietai raso artėjančios konferencijos "ženkle" "Raudonoji žvaigždė", "Raudonosios armijos" laikraštis raso apie Churchillio ir amerikiečio Dulles planus Europos suorganizavimui prieš sov. sąjungą. Dulles noris užtikrinti Amerikai, Churchillis Anglijai viešpatavimą Europoje. Tačiau abu nori Vokietiją padaryti naujojo karo arena ir pirmąją priešininkę sov. sąjungai.

Amerikiečių komunistų laikraštis kreipiasi į Marshall sakydamos, kad jo atsakymas Molotovui nelaidžia abejoti, kad Marshallas tęsia Vandenbergo ir Hooverio politikę. Ši politika reikalauja atviro prisigirdinimo sovietams.

Suomiu komunistų partijos vadas reikalauja visų tautų sąjungos prieš britų-amerikiečių planus Europoje. Jis sako, kad britai ir amerikiečiai nori Europoje suorganizuoti antisovietinį bloką.

MUSOLINIO ARCHYVAS MASKVOJE

Vyriausybė sukle komunistų Moderno, kaltindama pavogusi Musolinio turtus. Moderno praneša, kad Musolini suimant, buvo atrastos turtingos archyvas. Musolinis ne tiek kreipė dėmesio į brangenybes, kiek į archyvą, prašydamas jį pristatyti italų vyriausybei, kadangi tai turės palengvinti taikos sutarties sąlygas. Šis archyvas buvo perduotas komunistų partijai ir dabar randasi Maskvoje.

AUSTRIJA ATGAUNA AUKSĄ

Gen. Keyes, USA komandanto pav. trečiadienį amerikiečių vyriausybės vardu perdavė kanceliariui Figl 4.743.507 dolerių auksinių pinigų, kuriuos vokiečiai 1938 m. išplėse iš austrų tautinio banko ir amerikiečiai po karo atrado įvairiose vietose. Perduodant auksą generolas praneša, kad JAV pripažįstancios Austrija nepriklausoma valstybė ir norinčios grąžinti tai, kas iš jos buvo išplėsta.

NAUJI RINKIMAI AUSTRIJOJE

Oficialiuose Vienos slaukaniuose patirta, kad po okupacinių kariuomenių atitraukimo, grįžus paskutiniams bėlaisviams, Austrijoje bus pravedti rinkimai. Rinkimai įvyks neanksčiau lapkričio mėn.

Iki šio laiko bus politinis gyvenimas Austrijoje sutvarkytas. Dėl to norima, kad iki to laiko būtų sutvarkytas ir Austrijos ūkis. Pirmoji priemonė ūkiniam gyvenimui sutvarkyti, bus naujieji pinigai, kurie bus dar prieš rugsejo mėn. išleisti. Gavus dalį turėto ausko bus galima silianga pagrįsti eukso. Kadangi laukiama, jog visos trys partijos varysienčios vienodą politiką, smarkiu priešrinkimui, kovų, nesitikima.

MARSHALLIS GINA ACHESONA

JAV užs. reikalų ministras atsakydamas į sovietų protestą, rašo, kad Achesonas neperžengs savo pareigų ribos, kai jis sovietų užsienio politika pavadino "agresyve ir ekspansyve".

Senatorius Mc Kellar užklauso, kokio yra Achesono nuomone dėl sovietų politikos; ar sovietai, užimdami vis daugiau sričių, nepažįstas užimti visą pasaulį. I. tai Achesonas atsakė, kad to klausimo, kaip jis pasakytas, jis neturės atsakymo. Tačiau jis labai gerai žino, kad sovietai vėro agresyve ir ekspansyve politiko.

Marschallis dėl to pareiškimo Molotovui rašo, kad jis čia neturės Achesonui ko prikišti.

TRUMPOS ŽINIOS

JNS. JAV prekybos kamera apkaltino amerikiečių komunistus, kad jie griauja savo valstybę iš vidaus ir griauja savo vyriausybės prestižą.

Kamera reikalauja išvolyti valstybės aparata, nuo nelojalaus elemento, kuris dirba ne savo valstybės labui.

Reuter. Sovietai Suguno Taryboje patiekė 12 punktu reikalavimą, atomines bombas kontroles klausimu. Svarbiausieji punktai yra šie: 1) pasirašymas konvencijos, kurie būtų uždrausta atominės energijos naudojimas kariniams tikslams, 2) sunaikinimas atomines bombas turimų atsargų, 3) tarptautinės atomo energijos kontroles įvedimas.

Kovo 13 d. Paryžiuje įvyks MRP (katalikų, tautinės partijos) visuotinis kongresas.

Reuter. Užs. reikalų ministras B. vinas žemuosiuose rumuose pareiškė, kad lenkų vyriausybės pripažinimo atšaukimas nepasieks tikslo.

AND. Prezidentas Trumenas grįžęs iš Meksikos, vaziuosias lenkyti Vidurinės Amerikos valstybių.

Lenkų reparacijų komisija praneša, kad per šį karą lenkai turėjo nuostolių už 285.432 mil. zlotų. Be to, lenkijoje nuostojų 22% gyventojų.

Alyvos fabrikas "Shell" darbininkai graso streiku, jei nebūs išpildyti jų reikalavimai.

Vokietijos kontrolinė komisija nutarė leisti keturiems vokiečių žurnalistams dalyvauti Moskvos konferencijoje.

Salzburgo žydai vakar užpuolė obusą, norėjo išiverzti į vidų, tačiau buvo nuleisti. Konduktorius Praseha norėjo nuraminti žydus, buvo sumuštas ir tik po dviejų val. atrastas kieden-burg žydu stovykloje iš kur buvo nuvežtas į ligoninę. Užpuolimas įvyko dėl to, kad iš kito obuso už tvarkos nesilaikymą vienas žydas buvo išmestas.

Beigiasi šalčiai

Atrodo, kad šiomis dienomis pasibaigs didieji šalčiai. Iš Viduržemio jūros ateina šilta banga ir spaudžia šalčius į rytus. Iš Maskvos pranešama, kad ten šaltis nukrito ir ilgą laiką buvusio -20 laipsn. pakilo -8 laipsn. Juodojo jūros ir Kaukazo kritų temperatūra pakilo iki 20 laipsn. šilumos.

Kietos žiemos šalčiai Saksoje ir Turingijoje pareikalavo 127 žmonių aukų. Didelė dalimi susalo seneliai. Tačiau Dresdenė ir Chemnicė susalo ligoninės veikai.

Korinė vadovybė Turingijoje amnestuoja visus po 1920 m. sausio m. 1 d. gimusius nacių.

Olandų vyriausybė pasikvieta vizitui Vokietijos socialistų Unijos vada Adenaueri.

ZINIOS IS TEVYNES⁴

Vilnis Nr.5 paduoda šiek tiek žinių apie Vytauto Didžiojo universitetą klinikoje. Leikraštyje rašoma; "Šiais metais 530 universiteto studentų ir 230 akuserių, vėl atlieka praktikinius darbus atsikurusiose V.D.u-to klinikoje. Atstatytos 9 klinikos su 565 lovomis, 9 ambulatorijos, patologinės anatomijos institutos, rentgeno kabinetas, centrinė laboratorija ir vaistinė".

Vilnius Nr.5 perspausdintame straipsnyje iš "Tiesos" rašoma, kad Lietuvoje statomos hidroelektrinės Plungeje, Utenoje, Mazeikiuose ir Raseiniuose.

Lapkričio ir gruodžio mėn. išėjusios Vilniuje "užsakyto" žinių apie raudodasias gurguoles, kurios su jais yra "linksmos" kelios ir sovietinius sandėlius. Tai modernizuotos ūkininkų apiplošimas. Jis šiuo metu Lietuvoje pradedamas su nepaprastu stropumu.

Vilnius Nr.268 rašo,kad Vilniaus Dailies Instituto dir.Jurkunas.Tamo Institute profesorius V.Meckevicius,Gudaitis ir kt.Gudaitis darbu turi profesorius titula ir nauju mokslo metu proga pasakytoje kalboje pasakes: "Iki siol dar nebuvo nusikretyta burzaziniu,nacionalistiniu ideju likanomis,kas labai trukde darbu"...

Vilnis Nr.272 praneša, kad baigiama sukurti filmas "Tarybu Lietuva". Kickmatyti iš aprašymo, filmas skirtas paveizduoti "laimingą" ir "social" gyvenimą dabartinėje Lietuvoje. Tai filmas režisuoja N.V.Solovjovas.

Rusinami Rytprusiu, nieśbái

Nacionalsocializmui atėjus į valdžią, visuomet buvo pradėta vokiškai
amžiais isliktuviški rytinės Prūsijos dalies kaimai ir miestai.
Lietuviški laikraščiai ir mokyklos taip pat susilaukė panašaus likimo.

Negeriau ir dabar ten dėdasi, kada Rytprūsų lietuviškoji dalis buvo ptekusi-prisijungta prie Rusijos. Karaliaučius pavadintas Kalingradu. 1946 m. pabaigoje Vyriausies sovieto prezidiumas pranešė, kad Pillau miestas (Piluva) pavadintas Baltiisk. Mūau, Vydūno miestas Tilže-Sovetsk, Isrutes - Ciarnyakovsky. Pakeista ir kitų miestų bei kaimų vardai. Jeigu vokiškai iš Rytprūsų šalino lietuviškuosius vardus, tai rusai šluoja lietuviškuosius ir vokiškuosius vardus drauge. Ir mes nieku nebūsime nustebinti, jei po metų, kitų bus išleisti vedoveliai, kurie aiškins, kad nėra rusiškesnės žemės, kaip lietuviškieji Rytprūsiai.

Išvežė lietuvius iš Lenkijos

Siomis diemomis gautas iš Lenkijos pranešimas, kad iš ten lietuviai išvažiavo namo; liko tik tie kurie irode lenkiska kilmę.

Karo audros nemažai lietuvių buvo nubloškusios į Lenkijos Pamerio kraštą. Jie ten gyveno dideliame skurde ir nuolatinoje baimėje, kad juos neisduotų ir neisvęžtų.

Rūsų policija ten tolydžiai švaistėsi, ieškodama lietuvių. Buvo atsiti-
kinu, kad net mažus vaikus išgandydavo iš mokyklų ir išgabendavo.

Kaip dabar prancšama, dabar lietuviai buvo sugaudyti ir rusų išvežti "namo"

Lenkija vis labiau sugniuozianti komunistinę tironiją, nebuvę ko tikėtis, kad būtų porodytas žmoniškumas lietuviams, kurie taip humaniškai priėmė 1939 m. nuleidimo išliktus lenkus ("Amerika" 1947 m. sausio 31 d.).

Maskvos teologu mokyklos

AP iš Maskvos praneša, kad abi teologinės mokyklos Maskvoje dėl personalo ir patalpų trukamo sujungtos. Šios mokyklos, Maskvos klerikų seminarija ir Maskvos klerikų akademija, veiks kaip du skyriai, bet vieno direktoriaus prof. D. Papovo vadovybėje. (N.Y.H.T.)

-Kameda gamino plutoniju, ið kurio gaminamos atomines bombos.

-Is Anglijos dar 1.994 lenkai išvyksta į tėvynę

[illegible]

Dienraēti leidžia Spēdos Dab. Kolēktīvas, Ats. red. M. Šaltenis.

[illegible]